

VOEDING VAN ZEUGEN IN DE KRAAMSTAL

De overgang van dracht naar lactatie brengt bij de zeug heel wat veranderingen teweeg. Het spreekt voor zich dat dit een aangepaste voeding en voedingsmanagement vraagt. – *Sam Millet, ILVO-Dier & An Cools, UGent*

In oktober 2010 ging het ADLO-demo-project 'Doodgeboren biggen en uitval bij de biggen op het moderne varkensbedrijf' van start, met als doel de risicofactoren van uitval van biggen in beeld te brengen en te zoeken naar oplossingen om de sterfte in de kraamstal te beperken. Volgende instellingen werken mee aan dit project: DGZ-Vlaanderen, de faculteit Diergeneeskunde van UGent, KH Kempen, KULeuven, Hogeschool Gent, PVL Bocholt en ILVO-Dier. In dit artikel hebben we aandacht voor de voeding van de zeugen in de kraamstal.

Van vezelrijk drachtvoeder naar nutriëntenrijk lactatievoeder

Tijdens de dracht krijgen zeugen een vezelrijk voeder. Tijdens de lactatie wordt een nutriëntenrijk lactatievoeder gegeven, dat vaak minder vezel bevat. Het verschil tussen beide is groot en kan mogelijk

opgevangen worden door een werpvoeder. De samenstelling van dit werpvoeder kan variëren volgens het type zeug. Een voeder dat aanleunt bij het lactatievoeder zorgt voor een optimale melkproductie. Zeugen die gevoelig zijn aan uierontsteking en constipatie rond het werpen kunnen meer gebaat zijn bij een vezelrijk voeder.

.....
Het is belangrijk om het verteringsstelsel actief te houden.
.....

Voor een vlot geboorteproses wordt de voederhoeveelheid vaak rond het werpen wat afgebouwd. Het is niet duidelijk of dit wel nodig is. Het voeder volledig wegne-

© ANNE VANDENBOSCH

Tabel 1 Waterbehoefte en debiet van de drinknippels - Bron: Brede 2006

	Waterbehoefte (l/dier/dag)	Debiet (l/ minuut)
Biggen (lichaamsgewicht)		
5 kg	0	0,0
10 kg	1	0,5-0,8
20 kg	20	0,7-1,0
Vleesvarkens (lichaamsgewicht)		
25-50 kg	3-4	
50-80 kg	5-8	1,0-1,5
80-100 kg	8-10	
Zeugen		
Niet drachtig/in begin van de dracht	8-12	1,5-2,2
In gevorderd drachtstadium	10-15	
In lactatie	15+1,5 l/big (ad libitum indien mogelijk)	2,0-4,0

te lage waterconsumptie leidt tot meer sterfte bij de biggen. Je kan de zeugen best ad libitum water geven met een voldoende debiet van de drinknippel (zie tabel 1).

Staltemperatuur Als de staltemperatuur te hoog is, zal de voederopname dalen. Laat de temperatuur daarom niet te hoog oplopen. In de biggenesten moet het wel warm zijn, de temperatuur hangt af van de leeftijd van de biggen (zie tabel 2).

Voederschema Een te snelle stijging van de voederopname kan ertoe leiden dat zeugen stoppen met eten. Je kan best starten met ongeveer 2 kg op de eerste dag en deze hoeveelheid laten stijgen met ongeveer 0,5 kg per dag. Hierbij is het belangrijk de appetijt van de individuele zeug goed op te volgen en de stijging van het voederschema individueel per zeug aan te passen.

Conditie Zeugen die te vet in de kraamstal komen, zullen na het werpen een lagere voederopname hebben.

Tabel 2 Aanbevolen omgevingstemperatuur - Bron: Heinritzi 2006

Categorie	Optimale temperatuur (°C)
Pas geboren biggen	35-37 (in het biggenest)
Zuigende biggen	28-32
Speenbiggen	28
Gespeende biggen	25-27
Voormest	20
Afmest	18 (+2 °C bij roostervloeren)
Zeugen	18-23
Beren	16-18

Vermijd constipatie

Harde mest en constipatie komen vaak voor in de kraamstal, vooral in de periode rond het werpen. Om dit te vermijden, moet je letten op volgende zaken:

Wateropname Om constipatie te vermijden, is het belangrijk dat de dieren een voldoende hoeveelheid water opnemen.

Vezelgehalte Voeders met een hoog vezelgehalte bevorderen de darmtransit en verminderen de kans op constipatie.

Voederhoeveelheid Bij dieren die niet eten valt de darmtransit stil. Het is dus goed toch steeds een minimum aan eten te voorzien. Er wordt aangeraden om steeds minimum 1,5 kg voeder te verstrekken.

Laxatieven toevoegen Laxatieven, zoals magnesiumsulfaat (Engels zout), kunnen een hulp zijn op bedrijven die problemen hebben met constipatie. De ervaring leert echter dat dit bij sommige zeugen leidt tot een verminderde voederopname als gevolg van de bittere smaak, wat eerder negatief is. ■

Dit is het derde artikel in een reeks van 4 waarin telkens een onderwerp uit het ADLO-project 'Doodgeboren biggen en uitval bij de biggen op het moderne varkensbedrijf' aan bod komt.

men, lijkt zeker niet opportuun. Het is immers belangrijk om het verteringsstelsel actief te houden.

Goede voederopname is cruciaal voor melkproductie

Om al haar biggen te kunnen voeden, moet een zeug dagelijks een grote hoeveelheid melk produceren. Hiervoor heeft ze voedingsstoffen nodig, die ze uit het voeder kan halen. Het is dan ook erg belangrijk dat de voederopname van de zeugen goed is. De volgende punten spelen hierin een rol.

Wateropname Zeugen die te weinig water opnemen, zullen ook te weinig eten. Een

© ANNE VANDENBOSCH

Om al haar biggen te kunnen voeden, moet een zeug dagelijks een grote hoeveelheid melk produceren.